۸۸ فریم از هشتاد و هشتِ محمد غزالی

مقتضیات جاری‌ی زبان عامّه در عکاسی ایران، هیچوقت در کار او نبود. در اکثر و اغلب مجموعه‌هایی که طی سالها نشان داده است حتی اصول نخستینِ شناخت را معلوم نمی‌کند. بیش‌تر، پی‌ی ثبت واقعیتی‌ست که خارج از آگاهی‌ی ماست. امّا، کارِ او با متافیزیک سروکار ندارد. چرا؟ چون‌که به فراسوی امکانِ تجربه نمی‌اندیشد. چون‌که الگوی تفکر او، جغرافیای تهران است.

به دنبال پاسخگری‌ی عاطفی نیست، در نتیجه سوژه‌هایش آدم‌ها نیستند و بیشتر با مکان‌ها سروکار دارد. محمد غزالی عکاسِ «تهران» است. یکی از مهم‌ترین چهره‌های عکاسی‌ی دو دهه‌ی اخیر ایران. امّا، عکس‌های او از تهران، عکس‌هایی صرفاً برای شناخت شهر یا محیطی در پایتخت نیست.

علی‌رغم گنگی و تشریح‌ناپذیریی اغلب پروژه‌هایش، آثار او همواره امکان ایجاد نظریه‌یی فرهنگی در هنر عکاسی معاصر ایران می‌دهد/ داده است. در «ژانر» کار می‌کند و مخاطبانش در عوام نیستند.

عکاسی‌ی او از تهران، همواره برای ما دوستداران او یک ملودی با ساز دهنی بود. مَثَل؟ آن عصر جمعه بیست و یکم خرداد نود و پنج شمسی را به یاد آورید که با چیدن ده فریم از عکس‌های تهرانِ محو شده، روی موزاییک کف گالری امکان، در یکی از کوچه‌های منشعب به میدان هفت تیر تهران، به ما چه گفت!؟ آن آثار، فاقد قاب بودند و فریم‌های نازکی از روی و قلع در دور شیشه‌هایی کوچک داشت با چسب‌های کاغذی که یک نوع فشار تحدیدگر را می‌نمایاند. اگر می‌خواستی بدانی این تصویرِ محو، کجای تهران است می‌بایست آدرس پشت هر اثر را می‌خواندید!

این‌ها یعنی او یک نوع قراعت فردی دارد و همیشه بی‌نیاز به پاسخگویی بوده است. چرا که در کارِ او، عکاس دیگر برده و شارح طبیعت نیست، بلکه طبیعتِ خودش را می‌سازد.

این‌بار، و در این‌جا، آن سازِ دهنی، تبدیل به یک ساز شکمی (آکاردئون) شده است و تعجب می‌کنید: هشتاد و هشت فریم در یک چیدمانِ آکاردئونی!

نگاه او به شهر، برخلاف دیگر عکاسان «تهران»، بیشتر فرهنگی‌ست تا تاریخی. در نزد او عکس، پاسخ نمی‌دهد بلکه پرسش می‌کند!

در پروژه‌ی "خانه‌ی سبز"، اوّل بار است که بالاخره پس از دو دهه، او به مخاطبانش پاسخ می‌دهد.

در ابتدا، بلوک‌های سیمانی می‌بینیم فقط، و کوچه‌ها و خیابان‌ها که خالی‌اند و خودروهای بی‌سرنشین و هیچ شبیه تهران سال ۸۸ نیستند، اما عکس‌ها مربوط به انتخابات مردم تهران در سال ۱۳۸۸ شمسی هستند.

این پروژه، درباره‌ی یک سوژه‌ی مردمی با عنوان "تخم‌مرغ‌های تزریق شده به رنگ سبز" اند. آن سال‌ها، آن‌ها که یادشان مانده، دیده‌اند که مردم به در و دیوار ساختمان‌های شهر تخم‌مرغ پرتاب می‌کردند تا ردی برجا بگذارند. نمادی برای مبارزه و تصویری جهت مقاومت.

خودش می‌گوید «از آن سال به بعد در پی یافتن این ساختمان‌های منقوش به ضرباهنگ تخم‌مرغ‌ها هستم که با جستن‌شان رگه‌هایی از هویت زمانه‌ای که درش زنده‌گی می‌کنم را به من نمایان می‌کنند.»

این، اوّل بار است که سوژه‌ی سال هشتاد و هشت، بدون مردم و بی‌جمعیّت؛ مجموعه‌یی از افکار مردمان یک سرزمین را نشان می‌دهد.

در آن سال‌ها، ده‌ها عکاس از پی سوژه به خیابان‌ها ریخته بودند امّا از انبوه درخت، دیگر جنگل را نمی‌دیدند! عکاس، به طریقی تردیدناپذیر، بدون اشاره به آدمی، جمعیّت زیادی را به ما نشان می‌دهد.

برخی از مفاهیم کلیدی فلسفه‌ی عکاسی‌ی غزالی، از همین‌جا قابل ردیابی‌ست: در کارِ او، ما، یقینِ یکپارچه و قالبی‌ی عکاسانه نمی‌بینیم. خصلت‌های مکانی را جهت ادراک زمان به ما نشان می‌دهد و می‌گوید که هر اغتشاش، حافظه‌یی گذرا دارد!

این مجموعه، بسیاری از خطوط کلّی نظریه عکاسی‌ی او را پی می‌گیرد: او بین انسان دوستی و عدالت، به نفع دومّی از حقوق اولی سرباز می‌زند.

این‌بار، عکاسِ خوش‌بینی نیست و تهرانِ تنهای تیپا خورده‌یی نشان می‌دهد که هرچه نخواهیم، نمی‌توانیم آن سال‌هایش را به یاد نیاوریم.

این‌جا، تهران‌های متعددی می‌بینیم. تهرانِ پایینی، تهرانِ بالایی، تهرانِ حاشیه، تهرانِ مرکزی، تهرانِ سمت غرب، تهرانِ سمتِ شرق... او ما را به عقب می‌بَرَد. به عقب‌تر. و از «هوّیت» و «قدرت» حرف می‌زند، بی که سایه‌یی از آن دوران نشان‌مان دهد. شما فقط عکس می‌بینید و دیوارهایی که زخم دارند. و با این‌کار، به انگشت ما، نه، به تخم چشم ما، سوزن می‌زند و ما درد می‌کشیم.

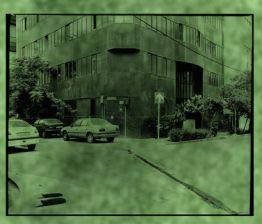
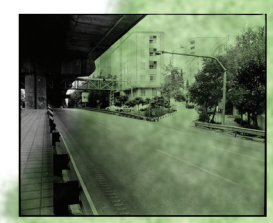

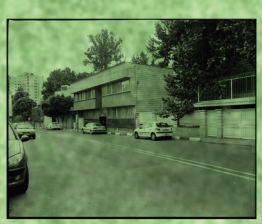

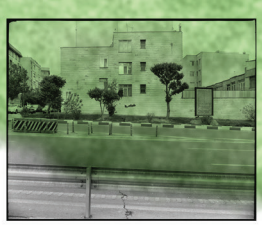

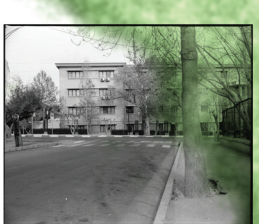

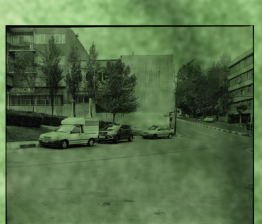

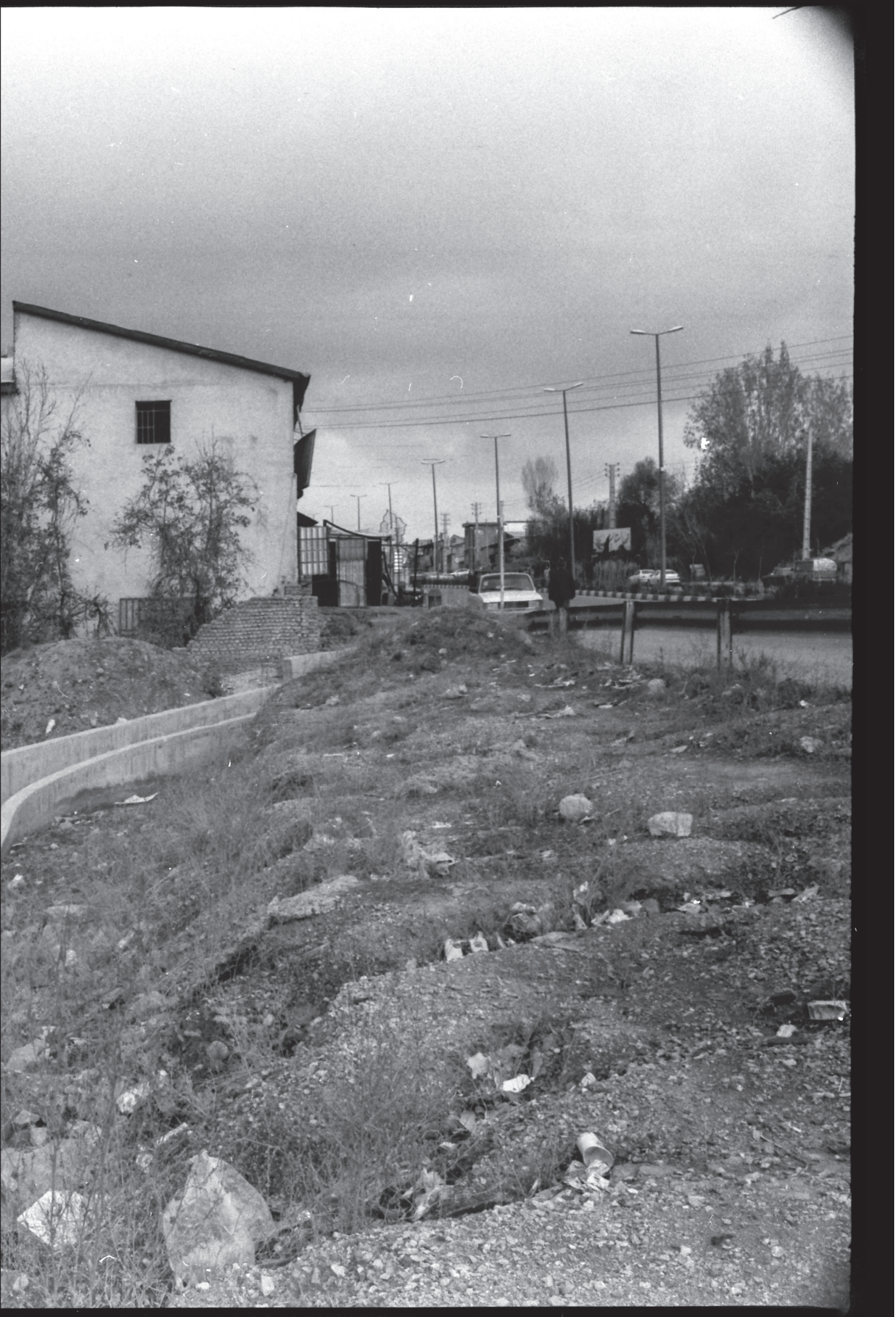

خانه سبز | ۱۳۹۷-۱۳۸۸ | تهران، شهرستان دماوند، بلوار آیت‌اله خامنه‌ای، خیابان ساحل، شماره ۴۲۸

شومینه ۰۹۱۲۳۱۴۹۷۶۸

خانه سبز | ۱۳۹۷-۱۳۸۸ | تهران، اوین، بزرگراه یادگار امام (ره)، خیابان اوین، کوچه بهشت، شماره ۱

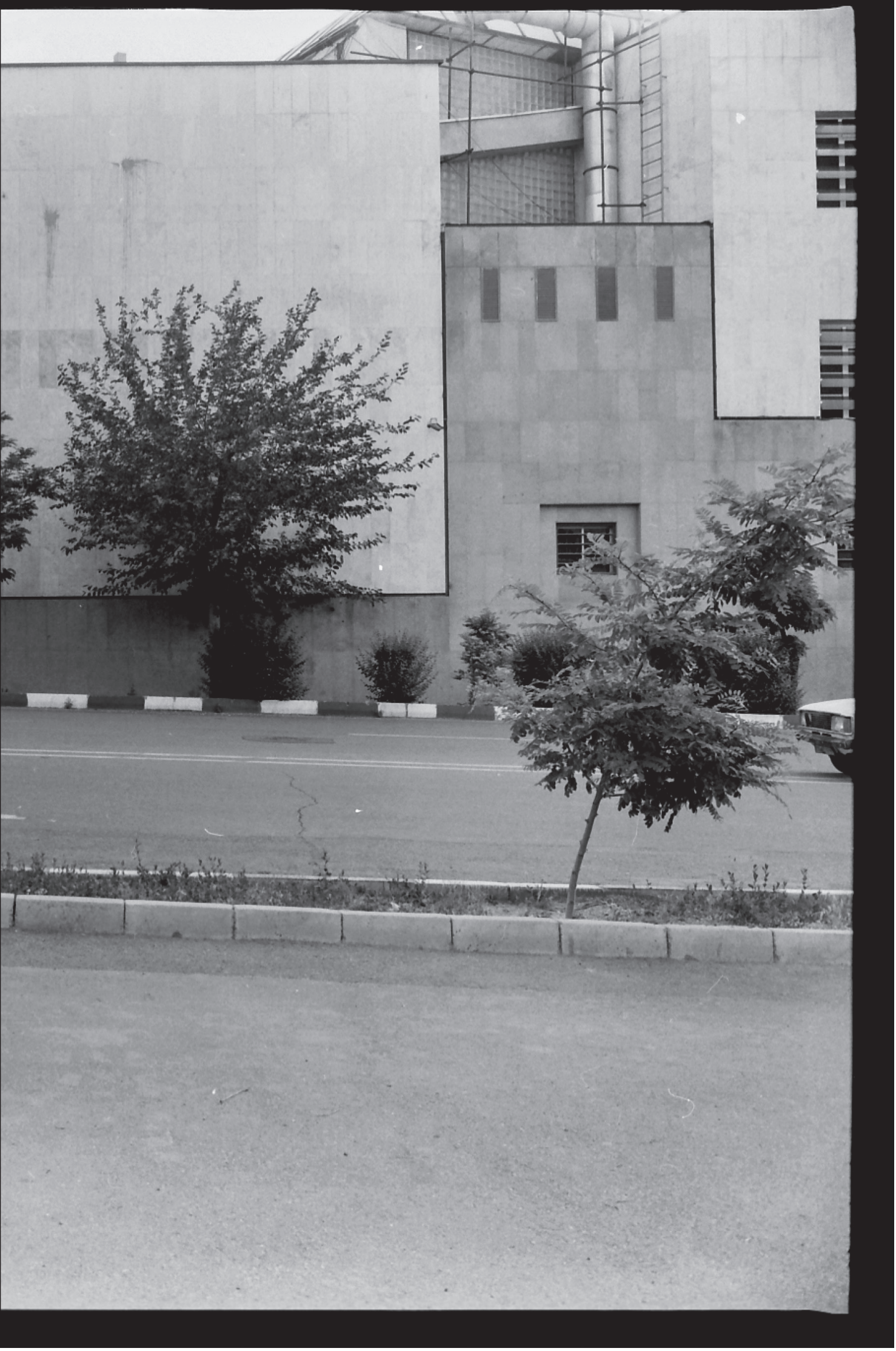

خانه سبز | ۱۳۹۷-۱۳۸۸ | تهران، ولنجک، میدان البرز، خیابان شهید محسن سلامی، شماره ۲۵

زیرک‌زاده

خانه سبز| ۱۳۹۷-۱۳۸۸| تهران، هفت‌تیر، خیابان شهید آیت اله دکتر مفتح، تقاطع خیابان سعدالدین وراوینی و خیابان شهید مهندس زیرک‌زاده، شماره ۴۲

خانه سبز | ۱۳۹۷-۱۳۸۸ | تهران، ولنجک، میدان البرز، بلوار دانشجو، خیابان شهید محسن سلامی، بلوک ۲۰۶ غربی، شماره ۲۳

خرید
باغ - ز
تلفن: ۸۹
باغ سپهر فردوس

خانه سبز | ۱۳۹۷-۱۳۸۸ | تهران، شهرستان دماوند، جاده فیروزکوه، شماره ۸۶۷

خانه سبز | ۱۳۹۷-۱۳۸۸ | تهران، میرداماد، تقاطع خیابان پیرزاده و خیابان شهید حسن آقازاده فرد(اطلسی)، شماره ۷